

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Fedorčuk, Nadija: *Cesta Ukrajinců za lepším životem*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPa, Pardubice 2020, 66 stran včetně obrazové přílohy.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lada Viková

Předložená bakalářská práce se zabývá migrací Ukrajinců do České republiky. Práce zkoumá různorodé faktory, které přímo i kontextuálně ovlivňují motivace lidí s cílem opustit své domovy, nebo naopak rozhodnutí setrvat v mateřské krajině. Autorka si klade za cíl nalézt odpovědi na tyto výzkumné otázky: *Za jakých důvodů Ukrajinci migrují či nemigrují ze své země? A dále se ptá: Jakým způsobem se změnil život Ukrajinců po migraci do České republiky?* (str. 11) Integrace, její podmínky a specifika v českém socio-kulturním prostředí by měly, dle slov autorky, být klíčovým aspektem k lepšímu porozumění tématu ve společnosti.

V úvodu své práce si autorka stanovuje poměrně striktní výzkumná kritéria, zakládající se na etice a reflexi jednotlivých period výzkumného procesu. Osobní zkušenost s migrací autorce otevírá rozsáhlé etnografické možnosti nejen v komunitě migrantů v ČR (v Libereckém kraji), ale i na území Ukrajiny (Ivanofrankovská oblast).

Samotná reflexe bohužel odkrývá velké slabiny celého výzkumného procesu. V mnoha místech práce se autorka dopouští etnocentrického pohledu a v mnoha směrech u svých smělejších tvrzení nedostatečně a nevědecky argumentuje, čímž předem degraduje výsledky svého výzkumného snažení. (např. str. 30. str. 31, str. 45. str. 48.) Mnohým z konstatování svých informantů přizvukuje, že s nimi sdílí svůj osobní názor, přičemž v daném okamžiku ztrácí své vědecké ukotvení a dostává se na cestu plytkého konstatování bez faktografického krytí: *Jediné, co by jim dle mého, a i názoru mých informantů, pomohlo, je změna politického režimu. ...* (str. 31)

V textu autorka častokrát při poukazování na realie života (např. infrastruktura na Zakarpatské Ukrajině), generalizuje a pojednává o celé Ukrajině. Rovněž se domnívám, že historická část reflektující tkz. velké politické dějiny Ukrajiny, je zbytečně rozsáhlá a mimo tematický rámec

celé práce. Přitom mnohem víc prostoru by si zasloužilo analytické vysvětlení důležitých tvrzení z práce. (např. v *Dolině jí rodina vydělala.*; *věřící spíše ze zvyku.*; atd.)

Kvalitativní výzkum opřený o rozhovory s informanty a přímo i jejich výběr představuje důležité místo celého výzkumného projektu a autorka jeho metodologii věnuje dostatečnou pozornost a intenci. V rámci teoretického ukotvení celé práce autorka jmenuje celkem 5 východisek, které se snaží naroubovat na tematicky rozsáhlé oblasti politiky, ekonomie a sociálních sítí.

Komparativní aspekt této práce, kterým autorka chtěla deklarovat snahu nahlížet na problematiku ze dvou stran, je však nejslabším prvkem této práce, a to z několika důvodů. Téma migrace značně rozměňuje a neumožňuje hlubší ponoření se do tématu ani v jedné z oblastí. Terénní výzkum na území Ukrajiny spíše než antropologickou studii představuje povrchní všezahrnující etnografickou monografii, včetně krátkého a zevrubného příbuzenského pojetí, náboženství a dokonce popisu genderových rolí. Autorka se domnívá, že tyto skutečnosti dotvářejí celkový obraz problematiky, nicméně v práci působí spíš rušivým dojmem. Práci by naopak prospělo v tomhle principu koncentrovat svoji pozornost na příbuzenské vztahy a přímé dopady migrace na jejich konstituování, co považují za nosný prvek celé komparativní analýzy, se kterým autorka přichází.

V analýze integračních okolností a specifík aktérů žijících dlouhodobě na území ČR si autorka vede mnohem lépe a daří se jí artikulovat základní atributy sociálního a emočního života migranta v ČR. V této oblasti je schopna senzitivně vnímat a interpretovat lidské příběhy, které představují nejdůležitější aspekt celé tkz. *Cesty za lepší životem*.

Na závěr své práce autorka uveřejňuje nepříliš rozsáhlou obrazovou přílohu koncentrující se především na prostorovou studii (památník, dům, ulice) vesnice na Ukrajině. V kontextu skutečnosti, že autorka pracuje s kódováním dat o informantech včetně názvu vesnice, mi přijde obrazová příloha jako popření této metody, byť na fotografiích nejsou vidět žádné osoby, ale lokalita je patrná.

Předložená bakalářská práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci studia oboru sociální antropologie, a i přes poměrně rozsáhlý výčet pochybení jí doporučuji k obhajobě s hodnocením D.

Dne 12. 06. 2020

Mgr. Milan Durňák, Ph.D